

18 בדצמבר 2017

לכבוד
ד"ר סער הראל,
מנהל מחוז חיפה
משרד החינוך
בפקס : 04-8632442

שלום רב,

הנדון : פגיעה לא חוקית בחופש הביטוי של עובדי הוראה בפרדס חנה-כרכור

אנו פונים אליך בבקשה שתורה לאתגר למנהלות ומנהלי מוסדות החינוך במועצה המקומית פרדס חנה-כרכור, כמו גם למפקחים על החינוך במועצה, שלא לפנות לעובדות מערכת החינוך במועצה בדרישה שיפסיקו את תמיכתן במאבק המתחולל בה נגד הטרדות מיניות וסביבת עבודה עוינת. הדרישה הופנתה לעובדות שונות לאחר שהתבטאו בנושא הטרדות שספגו סייעות הגנים בפרדס-חנה כרכור בדמות מסרונים בעלי תכנים מיניים וגזעניים, ששלח בקבוצת הוואטסאפ של הסייעות הממונה עליהן, מנהל מדור גני ילדים במועצה, כמפורט להלן :

1. לקראת חג סוכות האחרון שלח מר אבי אוחיון, מנהל מדור גני הילדים במועצה, לקבוצת הוואטסאפ של סייעות הגנים מסרון ובו תמונתה של צעירה אוחזת שלט עליו נכתב "שמי הדס אני גרה בערבה ומחפשת תימני צדיק עם לולב גדול להחלפה עם שני אתרוגים". במועד אחרים שלח הממונה על הגנים לאותה קבוצה הודעות נוספות בעלות אופי מיני וגזעני, ובהן תמונת אשה בחזה חשוף ותמונה נוספת הלועגת לתימנים. הדברים פורסמו, בין היתר, בכתבות ב"דבר ראשון" וב"דה-מארקר" (ענת יורובסקי, "הודעות מטרידות", דבר ראשון 11.12.2017; טלי חרותי-סובר, "הסייעות בגני הילדים נדהמו: התמונות המיניות ששלח מנהל מחלקה במועצה המקומית", דה-מארקר 10.12.2017). לפני כשבועיים הוגשה תלונה למועצה המקומית נגד מר אוחיון.

2. פרסום הדברים, ברשתות החברתיות ובתקשורת, עורר גלי הזדהות עם הסייעות, מחאה על גרירת הרגליים של המועצה המקומית בטיפול בפרשה, קריאות להדחתו של המטריד מתפקידי ניהול וחינוך, ולמאבק בהטרדות מיניות ובסביבות עבודה עוינות לנשים. אף שאקטיביזם שכזה חוסה תחת הזכות לביטוי ומשקף שיח ציבורי פתוח בחברה דמוקרטית, קיבלו בימים האחרונים כמה עובדות מערכת החינוך במועצה, שהתבטאו בנושא, פניות מפתיעות מהממונים עליהן, בהן נדרשו לחדול מהמאבק ומתמיכתן בו. גם אם העובדות לא אוימו מפורשות, בעצם השיחה טמון היה מסר מאיים לעובדות עצמן ולאחרות, בין היתר בשל האפקט המצנן העז הנלווה אליו.

3. בין אם התבצעו שיחות ההשתקה בהנחייתם של גורמים במשרד החינוך או במועצה המקומית, ובין אם מדובר ביוזמה פרטים של מנהלות ומפקחים, הדרישה שהעובדות והעובדים יחדלו למחות נעשתה בחוסר סמכות, ומהווה פגיעה קשה ולא חוקית בחופש הביטוי, שמוקנה, כמובן, גם לעובדי מערכת החינוך. לאלה, כמו לכל אדם, עומדת הזכות להתבטא, למחות ולהביע דעתם בכל נושא שהוא, ואף המגבלות המועטות שמטילים החוק, התקש"יר וחוזרי מנכ"ל על חופש הביטוי הפוליטי של עובדי הוראה, בפרט בדרגות הבכירות, אינן חלות כאן. בהקשר זה נזכיר, כי בתי המשפט נוטים לפרש את היקף תחולתן של הגבלות אלה בצמצום ניכר (ר', למשל, עש"מ 5/86 ספירו נ' נציב שירות המדינה) (28.10.1986).

4. מעורבותך בפרשה נדרשת ביתר שאת נוכח [ראינו](#) שקיימה אתמול קרן נויבך, בתכניתה "סדר יום עם קרן נויבך", עם הממונה על הטרדות מיניות במועצה האזורית פרדס חנה-כרכור. בראיון הצהירה הממונה מפורשות כי אין לטפל בנושאי הטרדות מיניות "בפרהסייה" וב"רשתות חברתיות" אלא בשקט ובהסתר, במסגרת הארגון שבו התרחשה ההטרדה. הממונה, שסירבה לפרט את הצעדים שנקטו במסגרת הטיפול בפרשה ואת הצעדים שיינקטו למניעת הישנות הטרדות, אף הטילה דופי במניעיהן ובפעילותן של מי שהביאו לחשיפת הסיפור ברשת, חשיפה שאפשרה ליקוט עדויות ותלונות נוספות והבעת תמיכה בסייעות, שלא זכו לקבלה לא מהמועצה ולא ממשרד החינוך. זאת למרות שהפוגע נושא בתפקיד ניהולי במערכת החינוך, הנפגעות הן מהעובדות המוחלשות ביותר במערכת זו ויצירת סביבת עבודה בטוחה לנשים הנה אינטרס ציבורי וחינוכי מובהק.

אשר על כן, נבקשך להבהיר לאלתר כי אין לאסור על עובדות מערכת החינוך להתבטא ולהביע עמדתן בפרשה זו, ובכל עניין אחר, וכי הדרישה שיימנעו מכך אינה חוקית.

בכבוד רב ובברכה,
טל חסין, עו"ד